

ZMĚNY V ZAHRANIČNÍM OBCHODĚ ČR

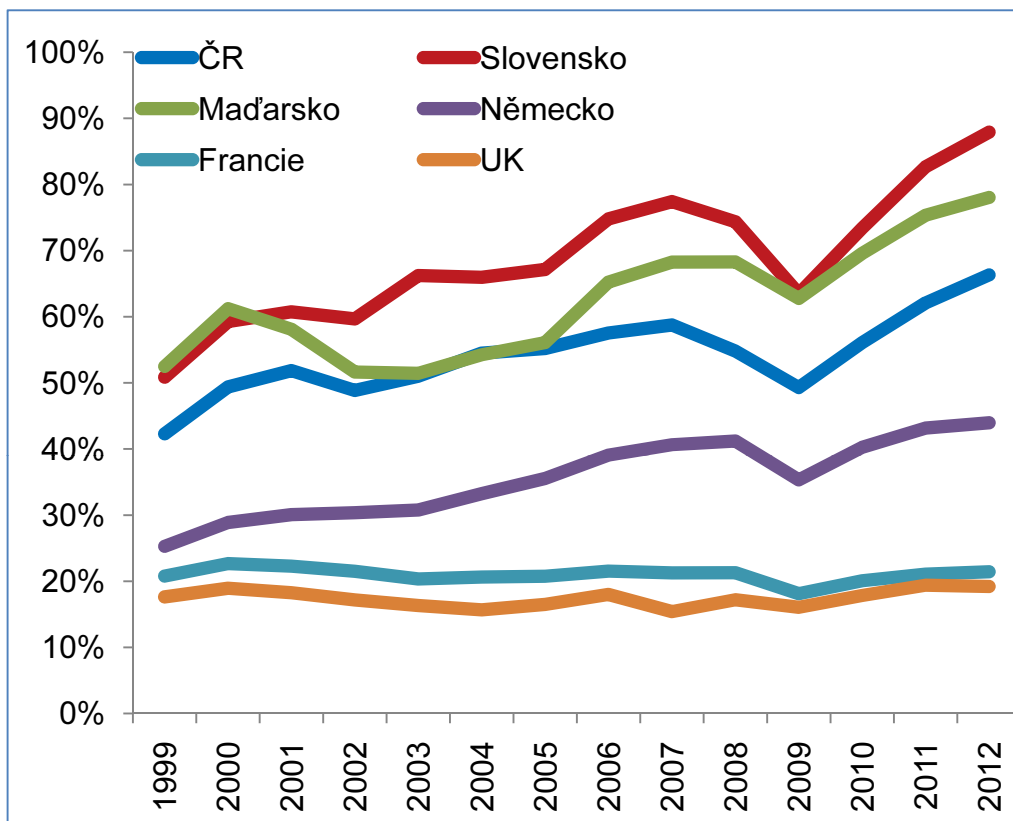
Lukáš Kučera

Tisková konference, 19. listopadu 2013, Praha

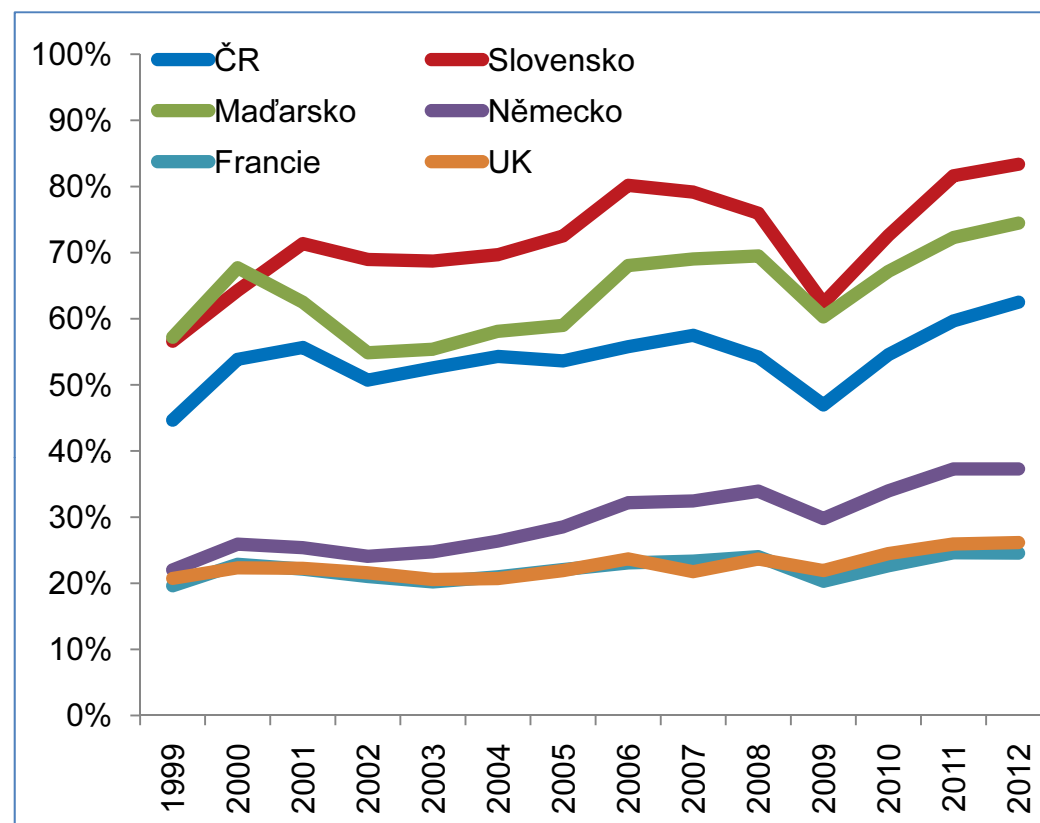
Otevřenost ekonomiky

	1999	2012	Pořadí v EU27 dle otevřenosti v roce 2012
Vývoz zboží k HDP	42,3 %	66,3 %	5. místo
Dovoz zboží k HDP	44,7 %	62,5 %	6. místo

Poměr vývozu zboží k HDP (v %)

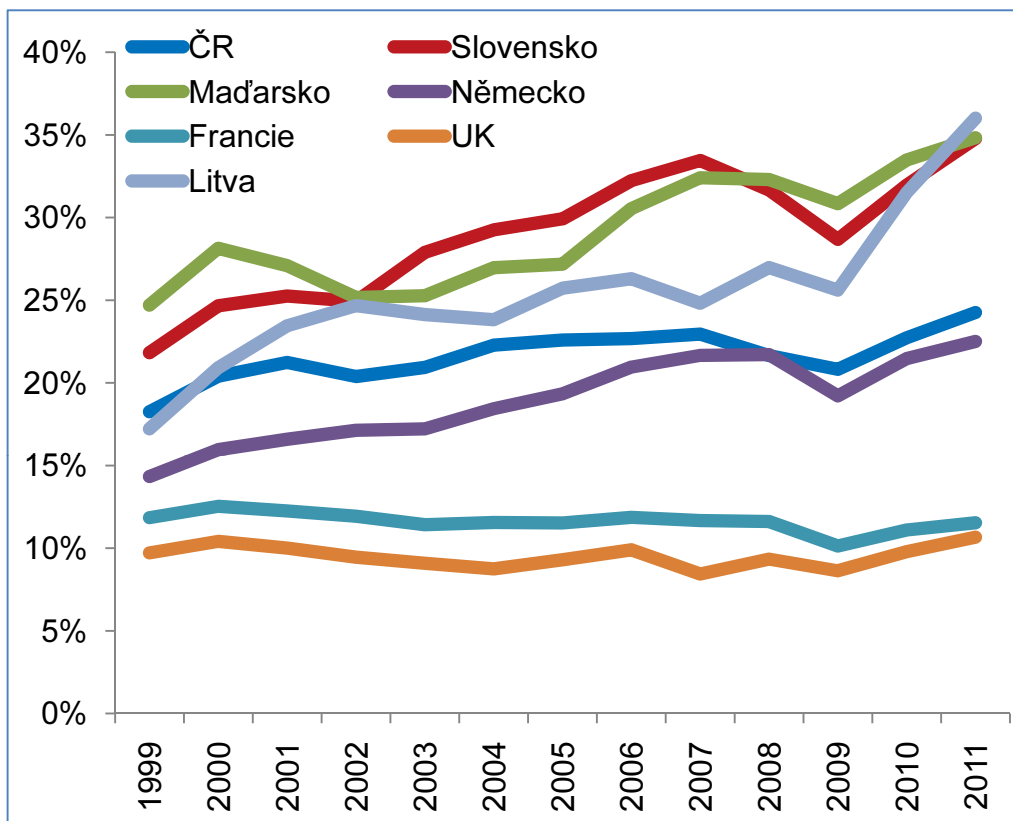
Poměr dovozu zboží k HDP (v %)

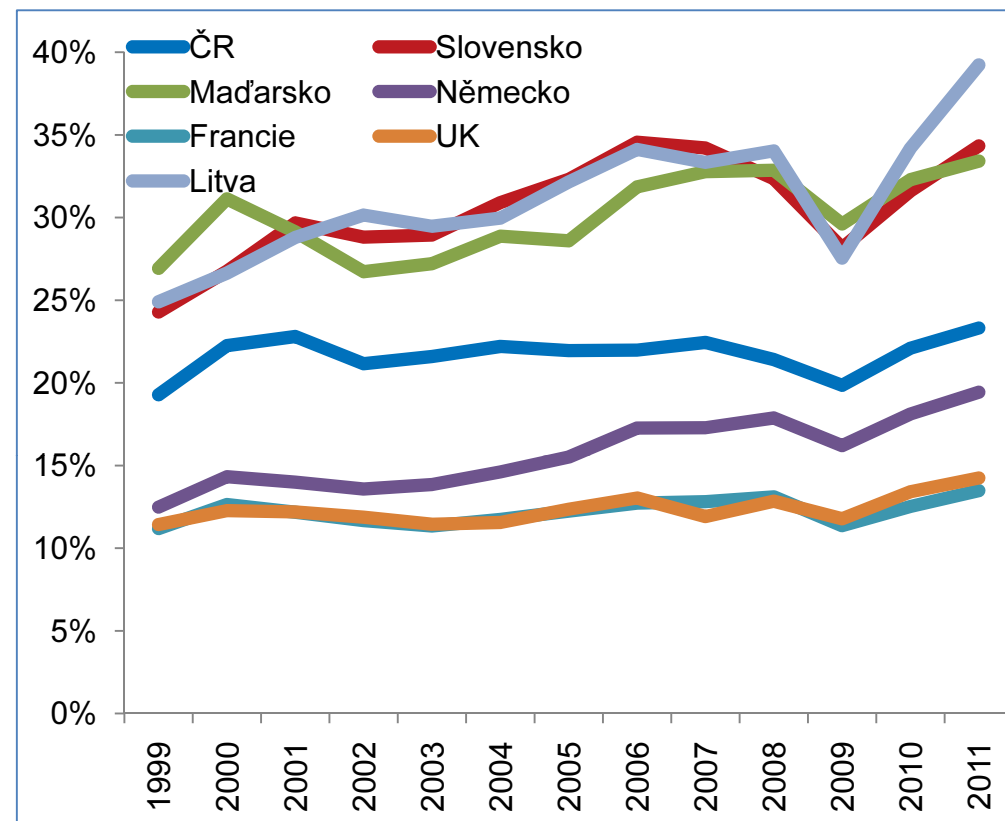
Otevřenost ekonomiky

	1999	2011	Pořadí v EU27 dle otevřenosti v roce 2011
Vývoz zboží na produkci	18,3 %	24,3 %	9. místo
Dovoz zboží na produkci	19,3 %	23,3 %	9. místo

Podíl vývozu zboží na produkci (v %)

Podíl dovozu zboží na produkci (v %)

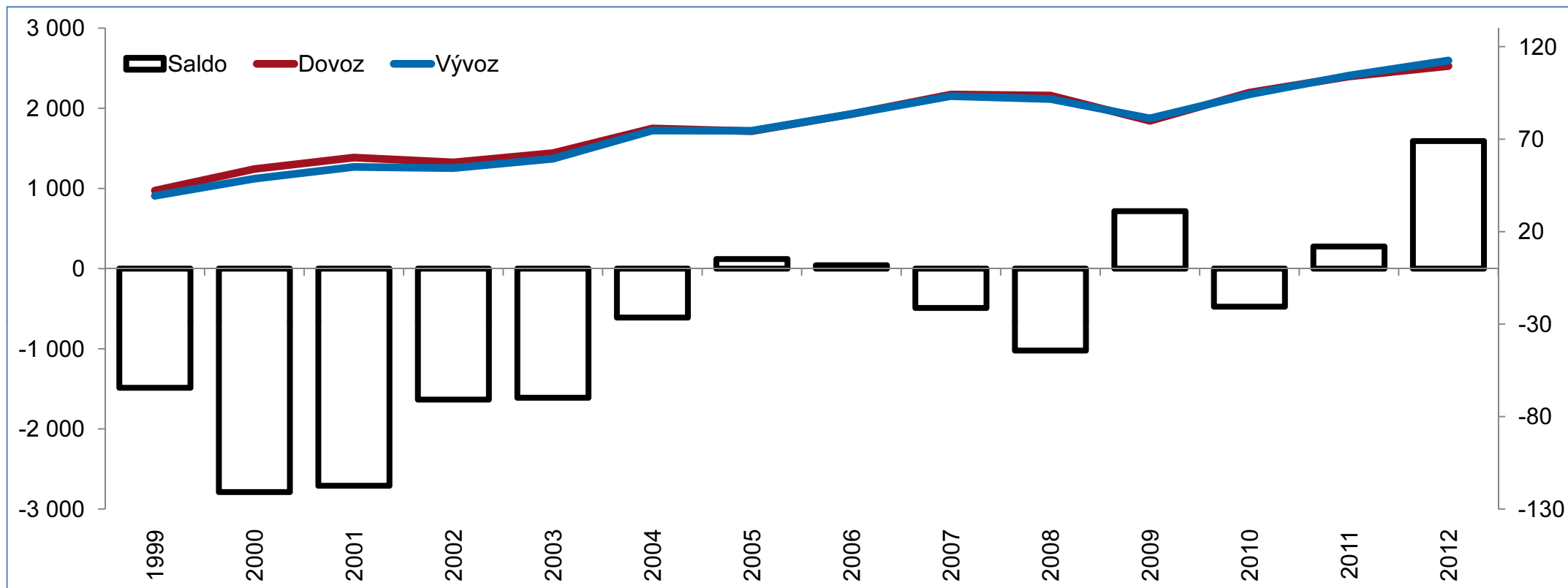

Export zboží, import zboží, saldo

Se vstupem do EU změna způsobu sběru údajů:

- v přeshraniční statistice již nejsou jen data o transakcích mezi rezidenty a nerezidenty, ale i transakce, ve kterých na obou stranách stojí nerezidenti
- od roku 2005 – ne všechny transakce v přeshraniční statistice lze považovat za výsledek ekonomických činností rezidentů

Zahraněční obchod se zbožím* (běžné ceny, mld. Kč, saldo na pravé ose, vývoz a dovoz na levé ose)

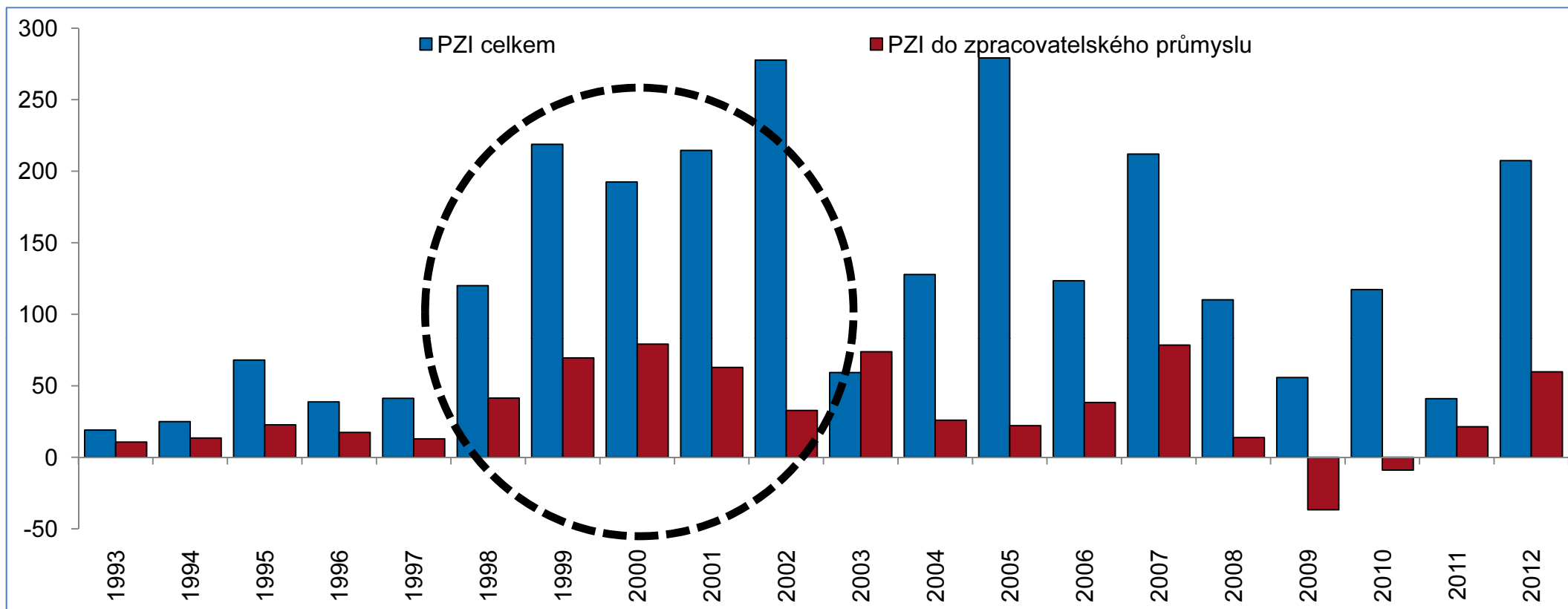

* od roku 2005 data v národním pojetí

Přímé zahraniční investice

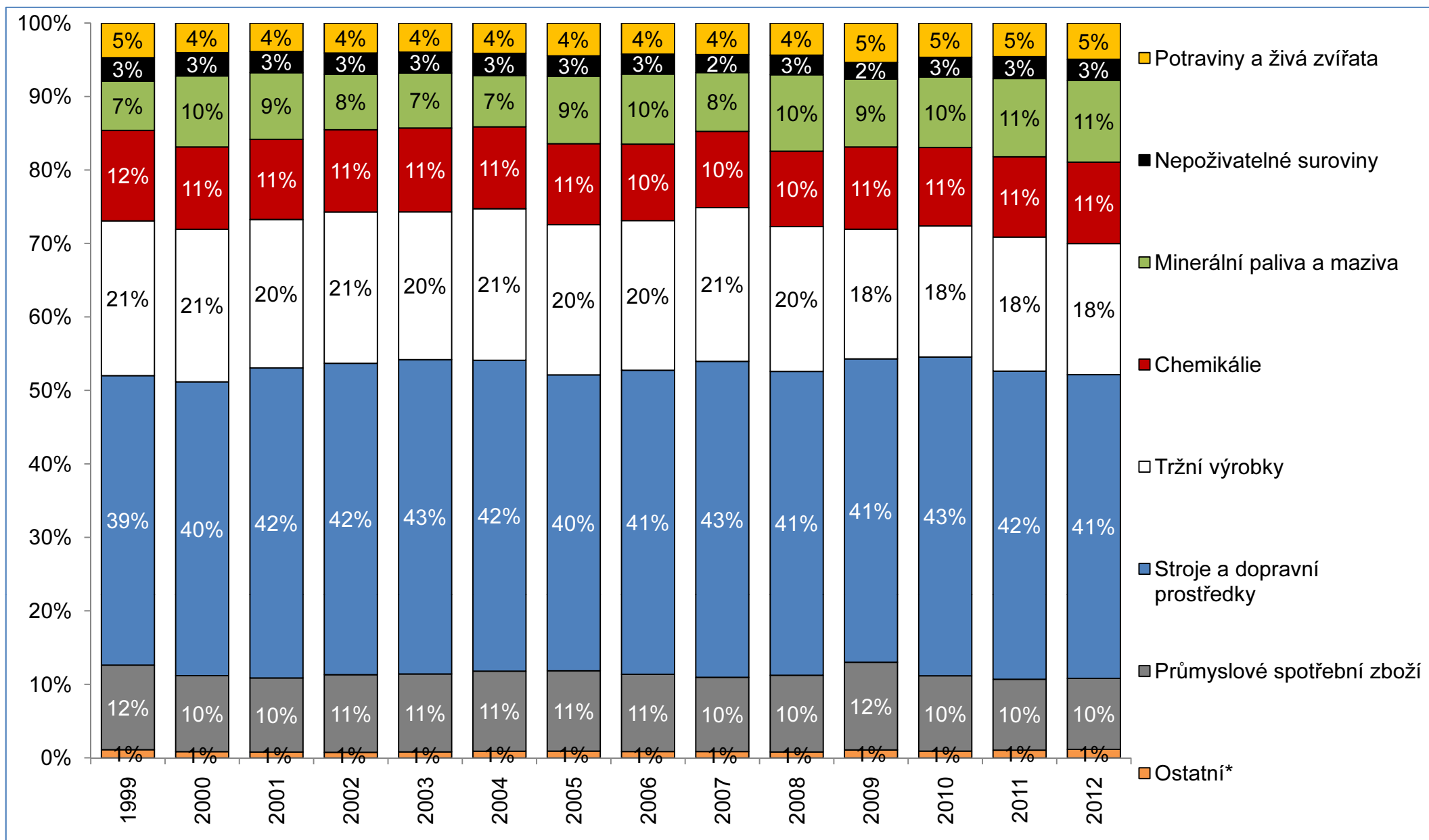
	1993–1997	1998–2002
Příliv PZI* celkem	192,1 mld. Kč	1 023,5 mld. Kč
Příliv PZI* do zpracovatelského průmyslu	77,2 mld. Kč	285,7 mld. Kč

Příliv přímých zahraničních investic do ČR* (běžné ceny, mld. Kč)

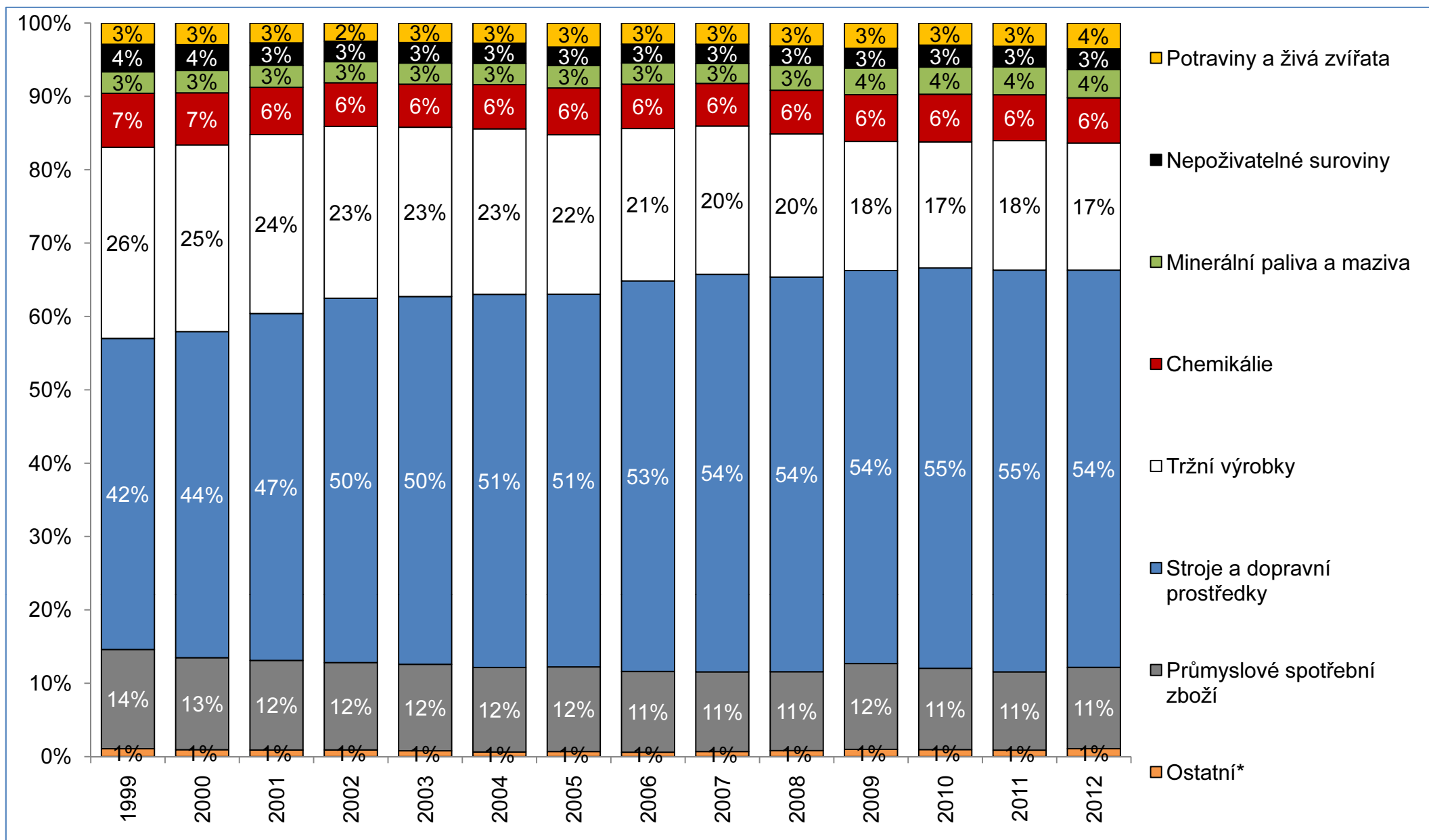
*do roku 1997 nebyly v PZI zahrnovány reinvestované zisky a ostatní kapitál

Struktura dovozu

*Nápoje a tabák; Živočišné a rostlinné oleje; Komodity a předměty obchodu

Struktura vývozu

*Nápoje a tabák; Živočišné a rostlinné oleje; Komodity a předměty obchodu

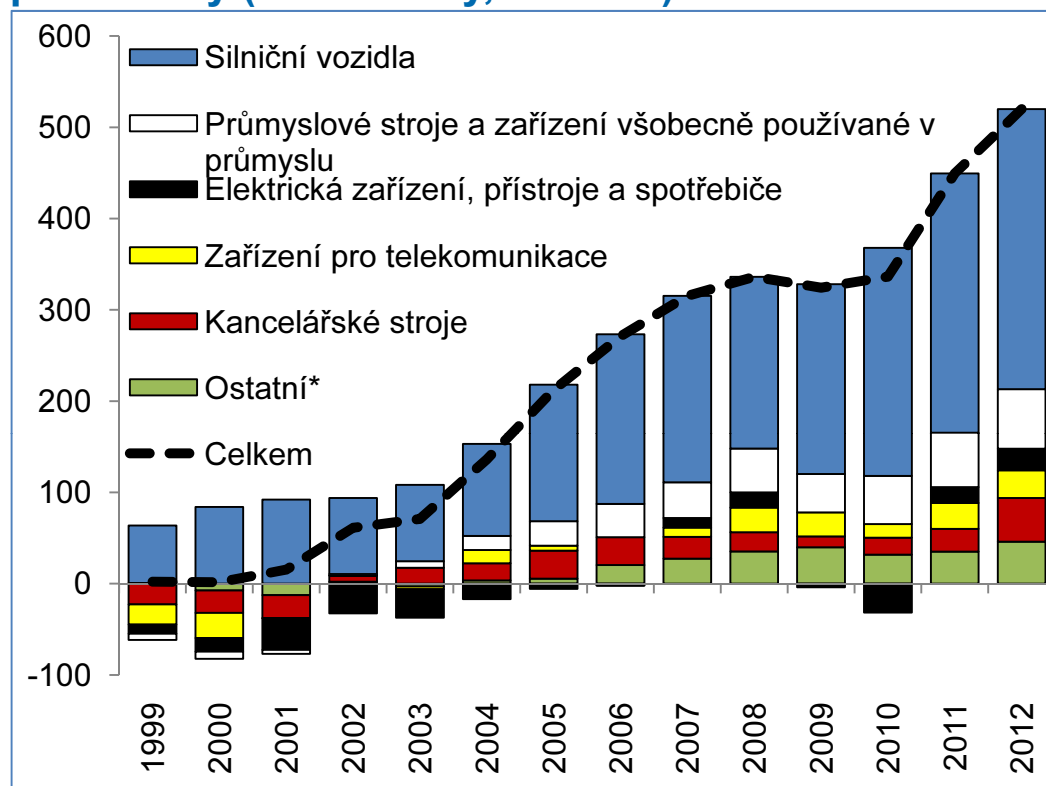
Stroje a dopravní prostředky

Vývoz – pozitivně ovlivněn přílivem PZI

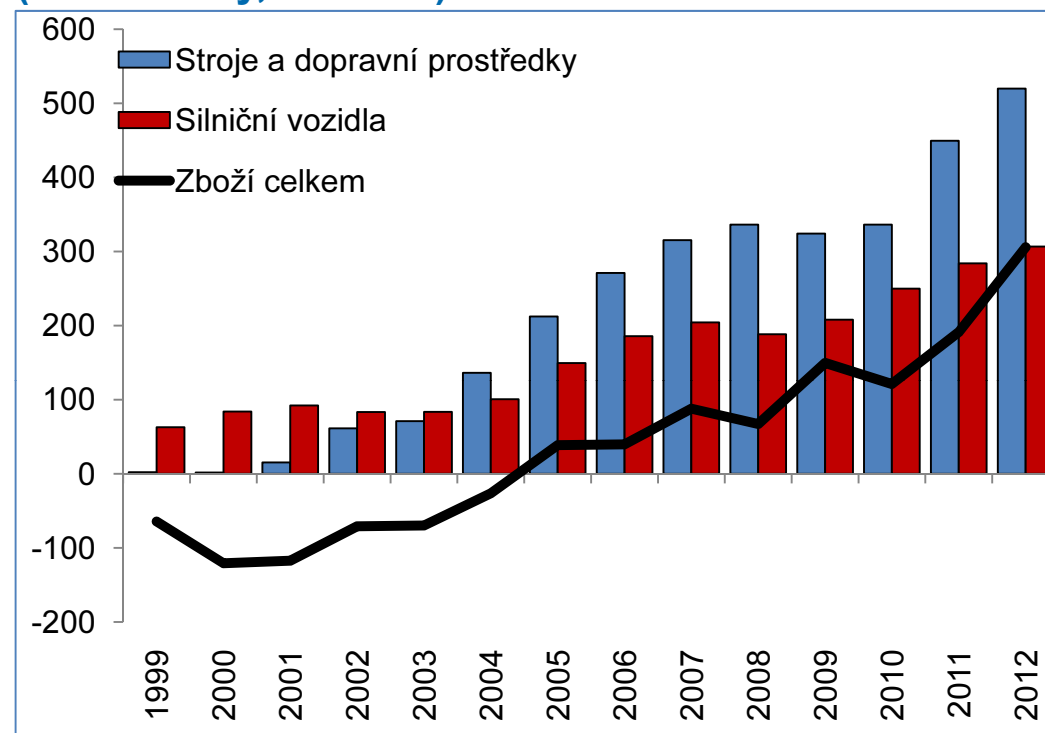
Rok 1999 – 2/3 oddílů z třídy strojů a dopravních prostředků v deficitu

Rok 2007 – všechny v přebytku – v přebytku až do roku 2012 (výjimka – elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče v letech 2009 a 2010)

Saldo zahraničního obchodu se stroji a dopravními prostředky (běžné ceny, mld. Kč)

Saldo zahraničního obchodu – zboží celkem, třída strojů a dopravních prostředků, silniční vozidla (běžné ceny, mld. Kč)

*Stroje a zařízení k výrobě energie; Strojní zařízení pro určitá odvětví průmyslu; Kovozpracující stroje; Ostatní dopr. a přepr. prostředky

Zahraniční obchod se silničními vozidly (vč. dílů)

Období	Vývoz (průměrný roční růst)	Dovoz (průměrný roční růst)	Saldo	Produkce automobilového průmyslu (průměrný roční růst)
2000–2004	+13,0 %	+15,3 %	62,9 mld. Kč (1999) v roce 2004 saldo překonalo 100 mld. Kč	+11,3 %
2005–2007	+17,1 %	+10,2 %	v roce 2007 překonána hranice 200 mld. Kč	+15,0 %
2008	-5,6 %	-3,4 %	188,2 mld. Kč	-6,9 %
2009	-5,5 %	-20,5 %	208,0 mld. Kč	-6,4 %
2010 2011 2012	+17,4 % +13,4 % +7,7 %	+13,9 % +13,0 % +7,2 %	V roce 2012 překonána hranice 300 mld. Kč	+20,6 % +12,5 % +4,9 %

Kvazi tranzit a zahraniční obchod se stroji a dopravními prostředky

Nejvyšší nárůst vývozu ze strojů a dopravních prostředků – u zařízení pro telekomunikace a kancelářských strojů

Průměrný roční růst vývozu mezi 1999 a 2012:

Zařízení pro telekomunikace **+25,1 %**

Kancelářské stroje **+28,3 %**

Pro srovnání – průměrný roční růst vývozu silničních vozidel **+ 10,8 %**

Nejvyšší nárůst u těchto oddílů i na straně dovozu:

Zařízení pro telekomunikace **+11,8 %**

Kancelářské stroje **+15,3 %**

Pro srovnání – průměrný roční růst dovozu silničních vozidel **+ 8,5 %**

Pravděpodobně silný vliv kvazi tranzitu

- nerezidenti zboží dovezou do ČR k uskladnění (nepřechází do vlastnictví rezidentů)
- následný vývoz zboží do zahraničí (opět nerezidenty, často za vyšší ceny)

Elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče

Důvod deficitu v letech 2009 a 2010: dovozy součástek k produkci solárních panelů v ČR

2009 – vývoz **-15,1 %**

– dovoz **-6,4 %**

2010 – vývoz **+27,1 %**

– dovoz **+40,7 %**

Navýšení dovozu diod, tranzistorů,
polovodičových prvků:

2009 **+ 82 %**

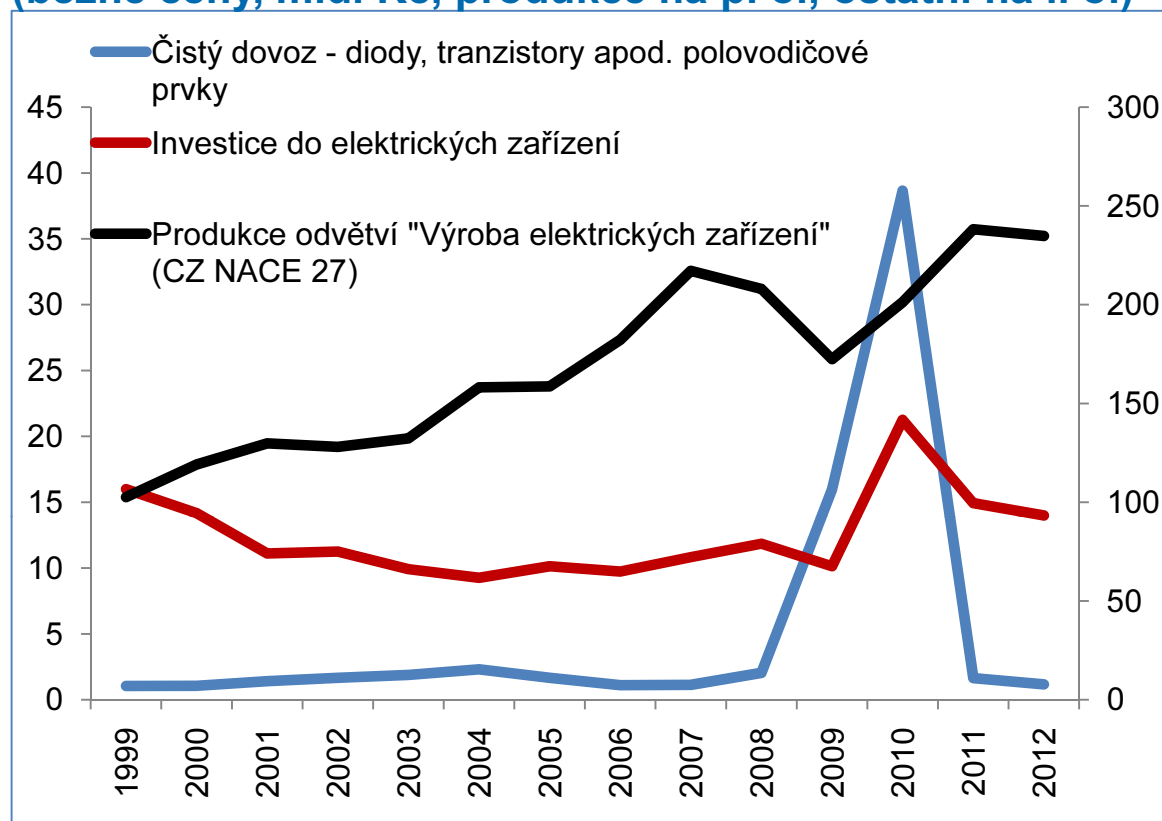
2010 **+ 100 %**

Navýšení dovozu zejména z Číny:

2009 **+ 8,2 mld. Kč**

2010 **+ 22,5 mld. Kč**

Vliv legislativního zvýhodnění výroby elektřiny ze solárních panelů na vybrané segmenty ekonomiky (běžné ceny, mld. Kč, produkce na p. o., ostatní na l. o.)

Zahraniční obchod se strojním zařízením

Strojní zařízení* – v deficitu do roku 2001

1999 -11,8 mld. Kč

2000 -15,5 mld. Kč

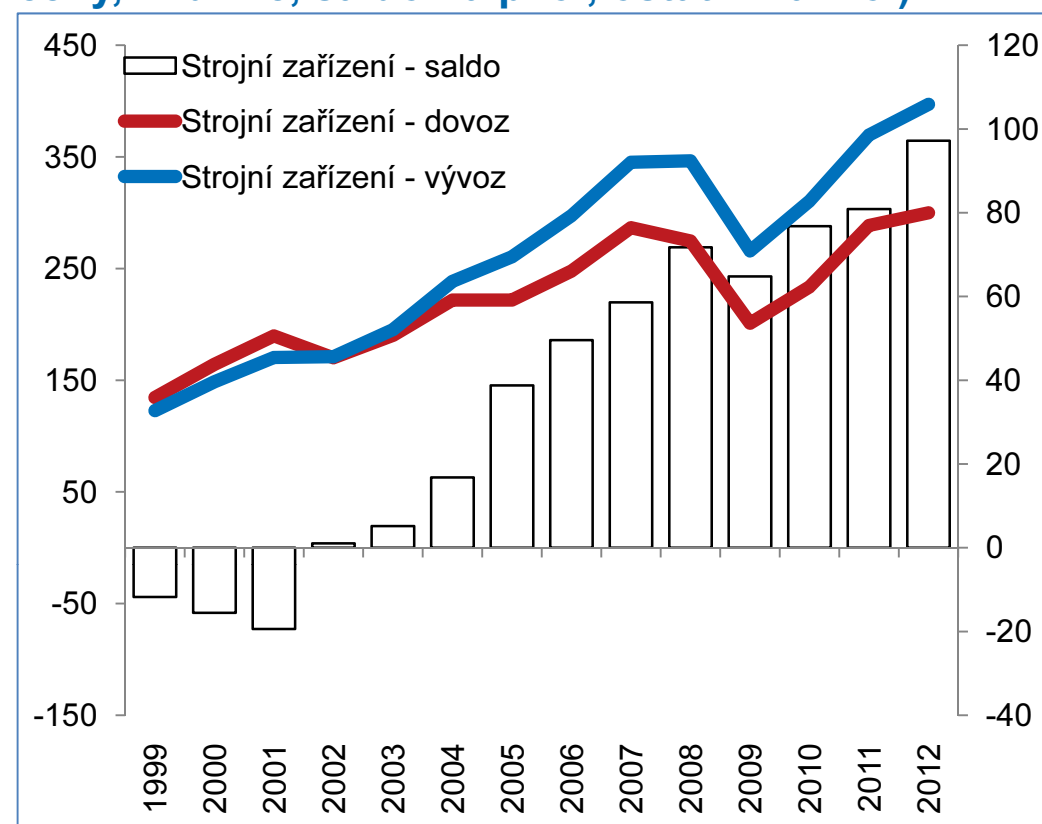
2001 -19,4 mld. Kč

Na vyšších dovozech v relaci k vývozům se pravděpodobně podílel prvotní negativní vliv přílivu PZI do ČR

Od roku 2002 – narůstající přebytky (výjimkou jen rok 2009)

2012 – přebytek již 97,2 mld. Kč
(téměř třetina přebytku plynoucího z obchodu se silničními vozidly)

Zahraniční obchod se strojním zařízením (běžné ceny, mld. Kč, saldo na p. o., ostatní na l. o.)

* Stroje a zařízení k výrobě energie; Strojní zařízení pro určitá odvětví průmyslu; Kovožpracující stroje; Průmyslové stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu

Tržní výrobky (polotovary)

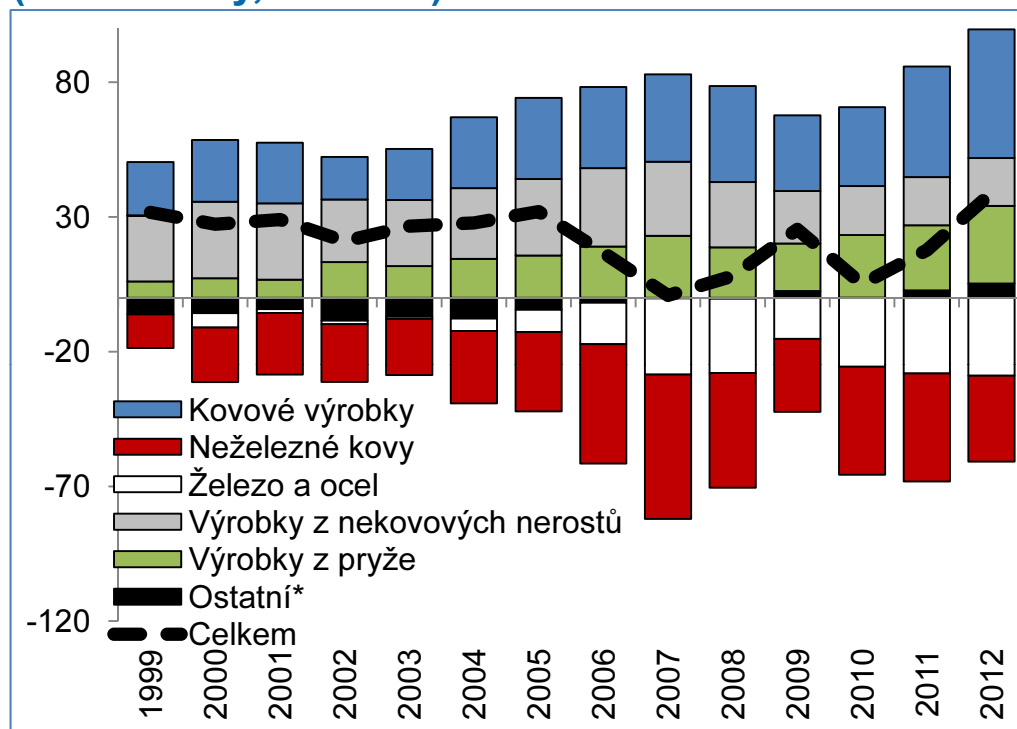
Rostoucí vývoz strojů a dopravních prostředků implikuje rostoucí dovoz materiálů a polotovarů ke zpracování

2003: deficit železa a oceli **-0,8 mld. Kč**, deficit neželezných kovů **-20,8 mld. Kč**

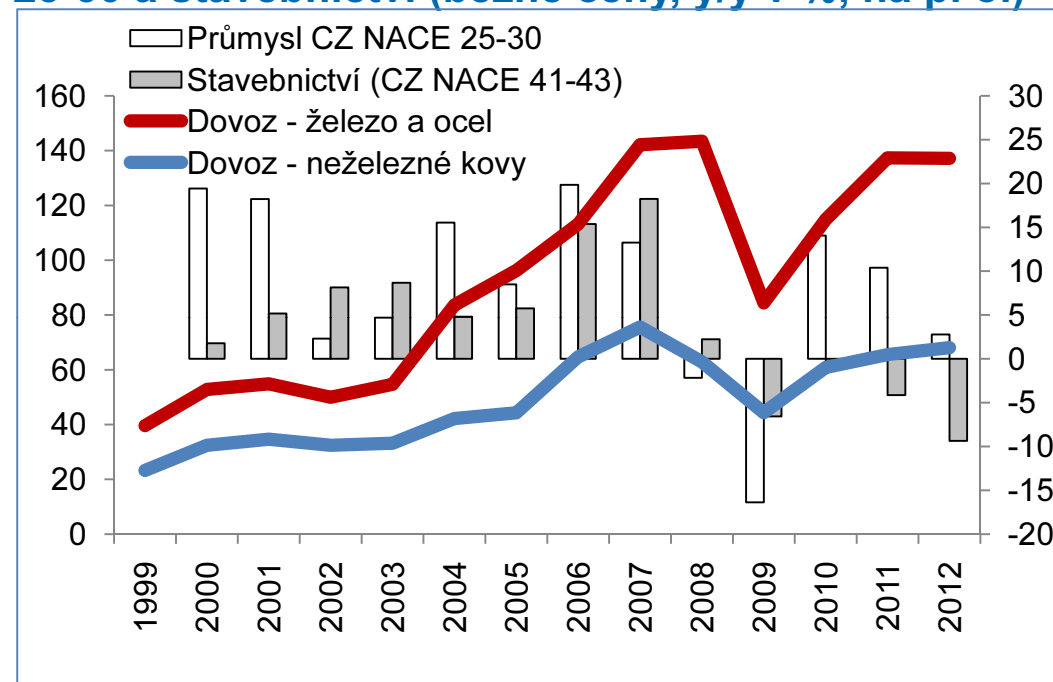
2007: deficit železa a oceli **-28,2 mld. Kč**, deficit neželezných kovů **-53,6 mld. Kč**

Rostoucí produkce odvětví „Výroba pryžových a plastových výrobků,“ – tuzemská poptávka + vývoz pryžových výrobků (1999 za 19,3 mld. Kč, 2012 za 70,9 mld. Kč)

Saldo zahraničního obchodu s tržními výrobky (běžné ceny, mld. Kč)

Dovoz železa a oceli, neželezných kovů (běžné ceny, mld. Kč, na l. o.), produkce průmyslu CZ NACE 25-30 a stavebnictví (běžné ceny, y/y v %, na p. o.)

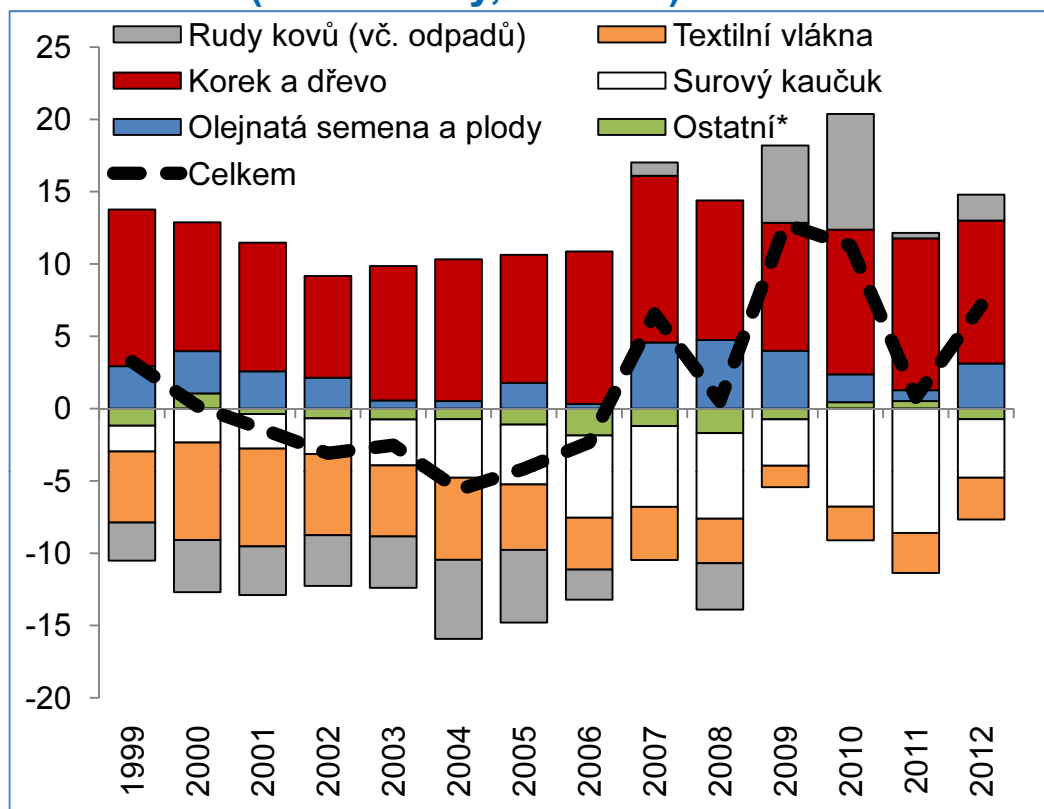
*Kůže, kožené výrobky; Výrobky z korku a dřeva (kromě nábytku); Papír, lepenka a výrobky z nich; Textilní příze, tkaniny

Nepoživatelné suroviny

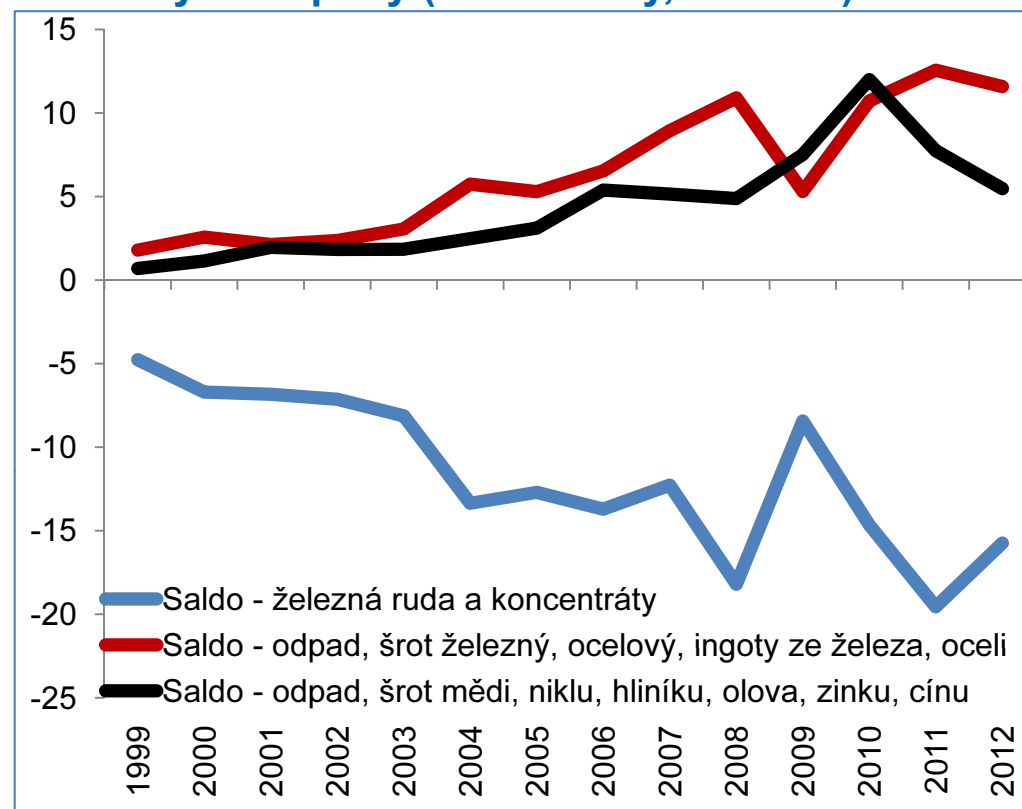
Rostoucí produkce odvětví „Výroba pryžových a plastových výrobků“ – navyšující se dovoz surového kaučuku ke zpracování – 3 mld. Kč (1999), 12,1 mld. Kč (2012)

2009 – propad v poptávce po železe a oceli – snížení produkce hutnictví o **41,5 %** – pokles dovozů železné rudy na méně než polovinu

Saldo zahraničního obchodu s nepoživatelnými surovinami (běžné ceny, mld. Kč)

Saldo zahraničního obchodu s železnou rudou a kovovými odpady (běžné ceny, mld. Kč)

*Usně, kůže a kožešiny, surové; Vlákna a sběrový papír; Surová hnojiva a surové nerosty (mimo uhlí, ropy); Suroviny živ. a rostl. původu

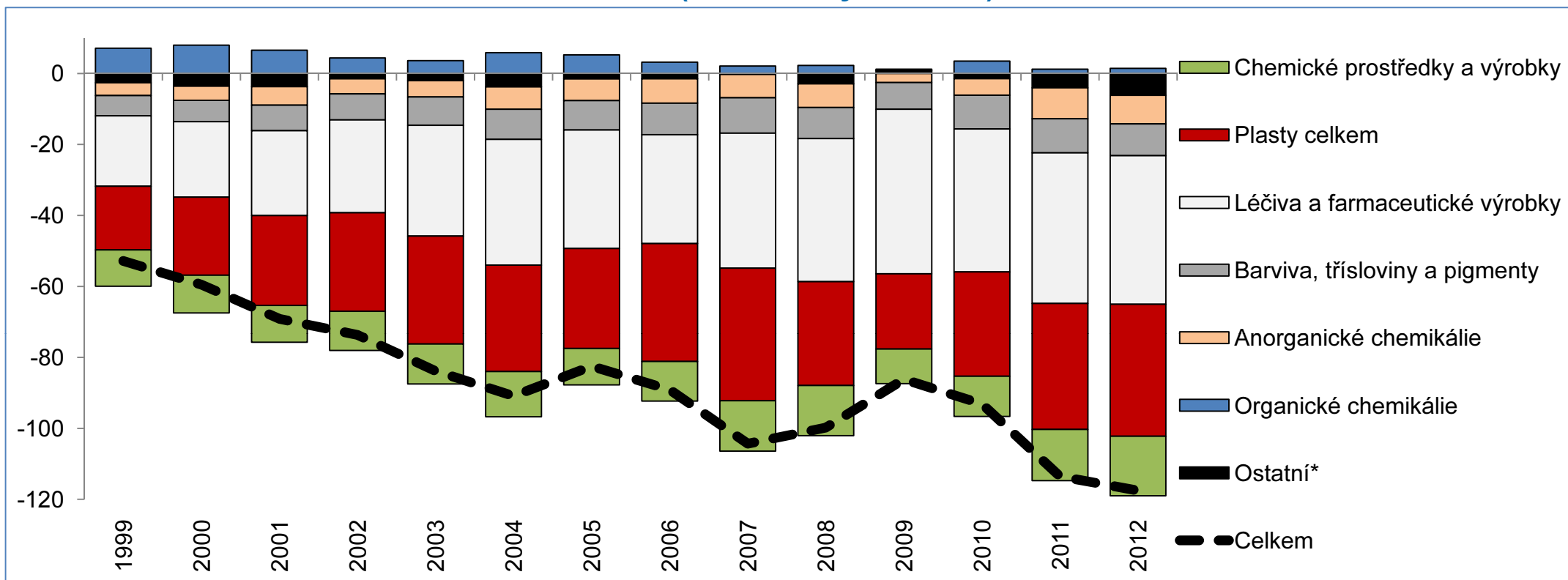
Chemikálie

Rostoucí produkce odvětví „Výroba pryžových a plastových výrobků“ – navyšující se dovoz plastů ke zpracování – 36,1 mld. Kč (1999), 100 mld. Kč (2012)

Rostoucí dovozy léčiv a farmaceutických výrobků – 26,8 mld. Kč (1999), 75,2 mld. Kč (2012)

Silné dovozy léčiv a farmaceutických výrobků zejména z vyspělých zemí – Německo, Francie či Švýcarsko

Saldo zahraničního obchodu s chemikáliemi (běžné ceny, mld. Kč)

*Silice a vonné látky, lešticí a čistící přípravky; Hnojiva umělá

Vyšší dovozy energetických surovin

Deficit: **-38,8 mld. Kč** (1999), **-188,9 mld. Kč** (2012)

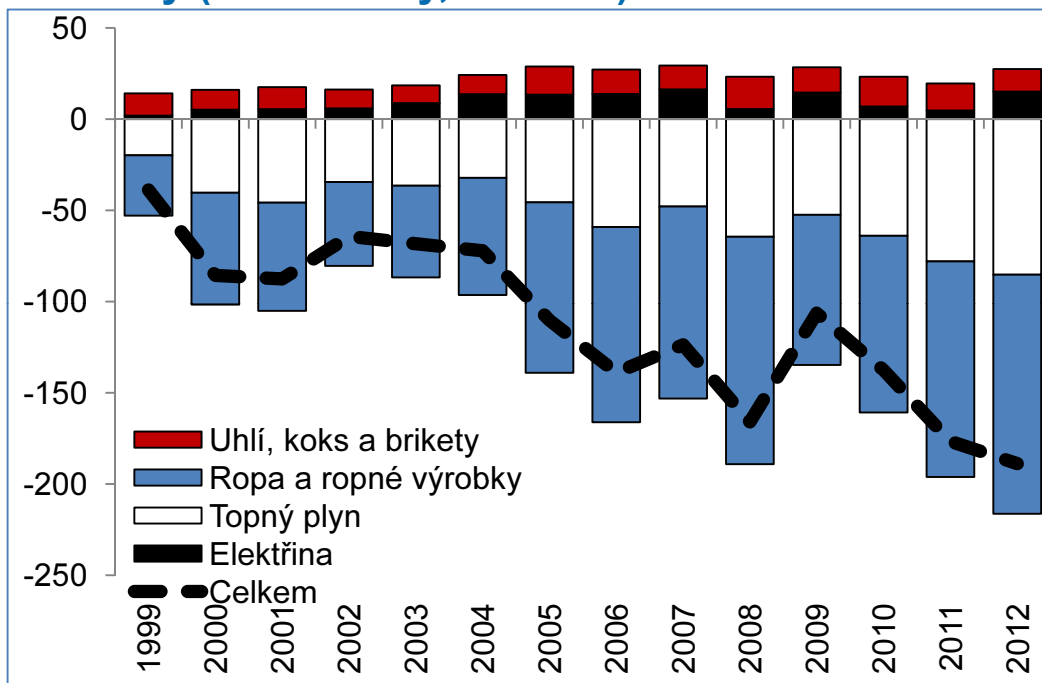
4 oddíly – 2 ve stálém přebytku, 2 v deficitu

Ropa a ropné výrobky, topný plyn – trendový růst dovozu (silný cenový vliv) a následné prohlubování deficitu

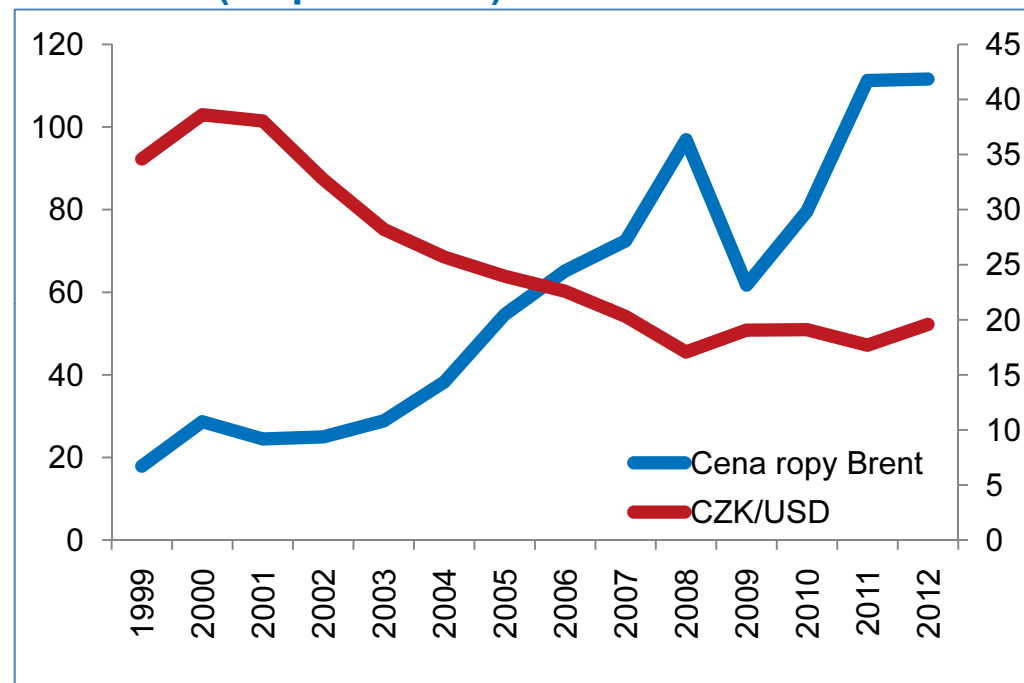
Elektrina – navýšení výrobní kapacity – vysoké přebytky v letech 2004–2007 – v každém roce více než **13 mld. Kč**

Uhlí, koks a brikety – nejvyšší přebytek v roce 2008 (**17,7 mld. Kč**)

Saldo zahraničního obchodu s minerálními palivy a mazivy (běžné ceny, mld. Kč)

Cena ropy Brent (USD/barel na levé ose) a kurz CZK/USD (na pravé ose)

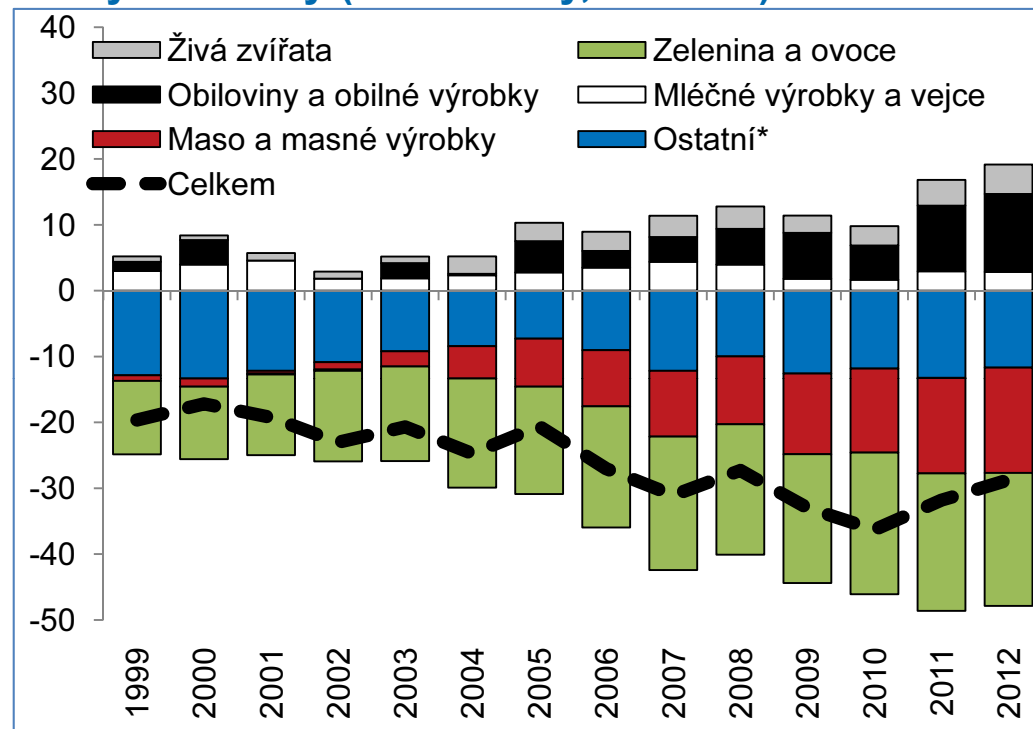
Potravinová nesoběstačnost ekonomiky

1999–2001 deficit z obchodu s potravinami a živými zvířaty nižší než **20 mld. Kč**, 2009–2012 v průměru **32,5 mld. Kč**

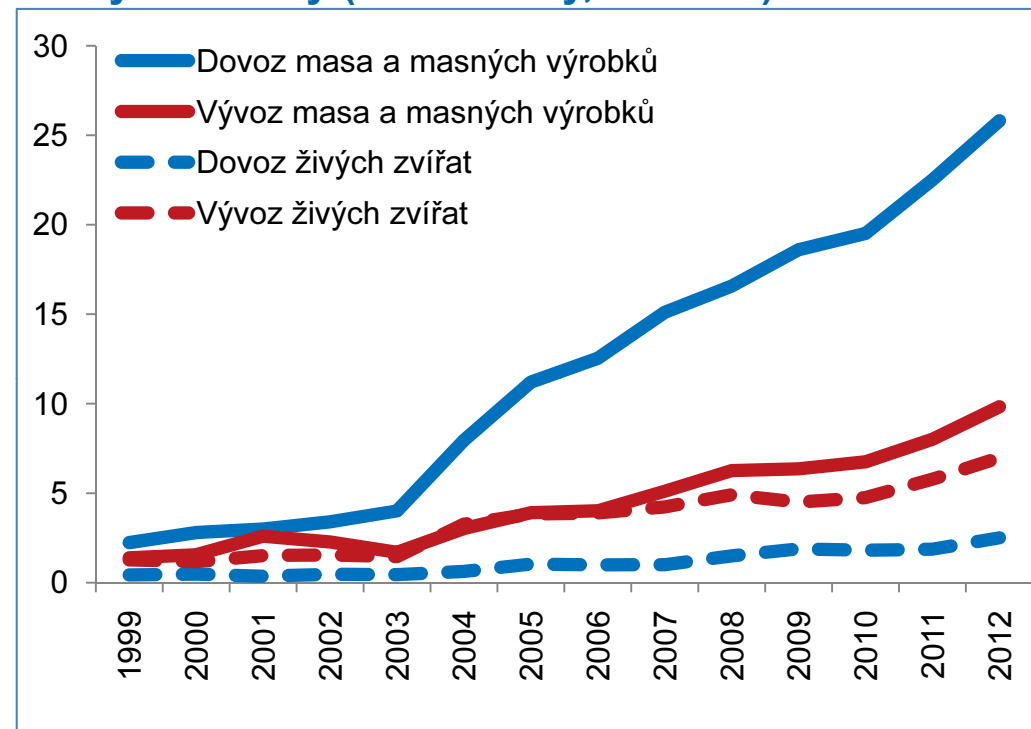
Silné dovozy masa a masných výrobků – 2,2 mld. Kč (1999), 4 mld. Kč (2003), 25,8 mld. Kč (2012) – deficit **2,3 mld. Kč (2003)**, **16 mld. Kč (2012)**

Rostoucí dovozy zeleniny a ovoce – 14,9 mld. Kč (1999), 17,7 mld. Kč (2003), 29,3 mld. Kč (2012) – deficit **11,2 mld. Kč (1999)**, **20,2 mld. Kč (2012)**

Saldo zahraničního obchodu s potravinami a živými zvířaty (běžné ceny, mld. Kč)

Zahraniční obchod s masem a masnými výrobky a živými zvířaty (běžné ceny, mld. Kč)

*Ryby, koryši a měkkýši; Cukr, výrobky z cukru a med; Káva, čaj, kakao, koření; Krmiva pro zvířata; Různé jédle výrobky a přípravky

Shrnutí

- ČR je značně otevřenou ekonomikou, tudíž její výkonnost je silně ovlivněna bilancí zahraničního obchodu se zbožím.
- Snižující se deficit ze zahraničního obchodu se zbožím do roku 2004 byl mj. ovlivněn přílivem PZI do ČR a vyšší orientaci na produkci zboží s vyšší přidanou hodnotou.
- Nejvýznamnější třídou na straně vývozu i dovozu jsou dlouhodobě stroje a dopravní prostředky. Vývoz strojů a dopravních prostředků v pojetí přeshraniční statistiky v roce 2002 dosáhl poloviny celkového vývozu tuzemské ekonomiky, v letech následujících tvořil již více než polovinu celkového vývozu.
- Přebytek obchodu se silničními vozidly překonal v roce 2004 v pojetí přeshraniční statistiky hranici 100 mld. Kč, v roce 2007 pak 200 mld. Kč a v roce 2012 již 300 mld. Kč.

Shrnutí

- Rostoucí vývoz strojů a dopravních prostředků znamená navyšující se dovoz materiálů a polotovarů ke zpracování. To se týká zejména železa a oceli, neželezných kovů či například železné rudy, ale i kaučuku a plastů ke zpracování v tuzemském gumárenském a plastikářském průmyslu.
- V trendu se navyšovala hodnota dovozu strategických surovin – ropy a ropných výrobků, topného plynu (ovlivněné cenovým vývojem). Rostoucí dovozy vedly k prohlubujícím se deficitům zahraničního obchodu s těmito surovinami. ČR naopak generuje stálé přebytky z obchodu s elektřinou ale i uhlím, koksem a briketami – tyto však kompenzují deficit obchodu s ropou a ropnými výrobky a topným plynem jen mírně.
- Potravinová nesoběstačnost ČR se prohlubovala – vysoká dynamika dovozu masa a masných výrobků (od roku 2004), růst dovozu zeleniny a ovoce.

Děkuji za pozornost

Ing. Lukáš Kučera

Oddělení svodných analýz ČSÚ

Tel.: 274 052 254

E-mail: lukas.kucera@czso.cz